

Κεφάλαιο 8

Καθημερινή μνήμη
και μνημονικά σφάλματα

Ερωτήσεις τροφή για σκέψη

- Τι είδους γεγονότα από τη ζωή τους είναι πιθανότερο να θυμούνται οι άνθρωποι;
- Υπάρχει κάτι ξεχωριστό στη μνήμη εξαιρετικών γεγονότων, όπως οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11/9;
- Ποιες ιδιότητες του μνημονικού συστήματος το κάνουν αφενός ιδιαίτερα λειτουργικό και αφετέρου επιρρεπές σε σφάλματα;
- Γιατί η μαρτυρία των αυτοπτών μαρτύρων συχνά αναφέρεται ως αιτία για εσφαλμένες καταδίκες;

Αυτοβιογραφική μνήμη (ΑΜ)

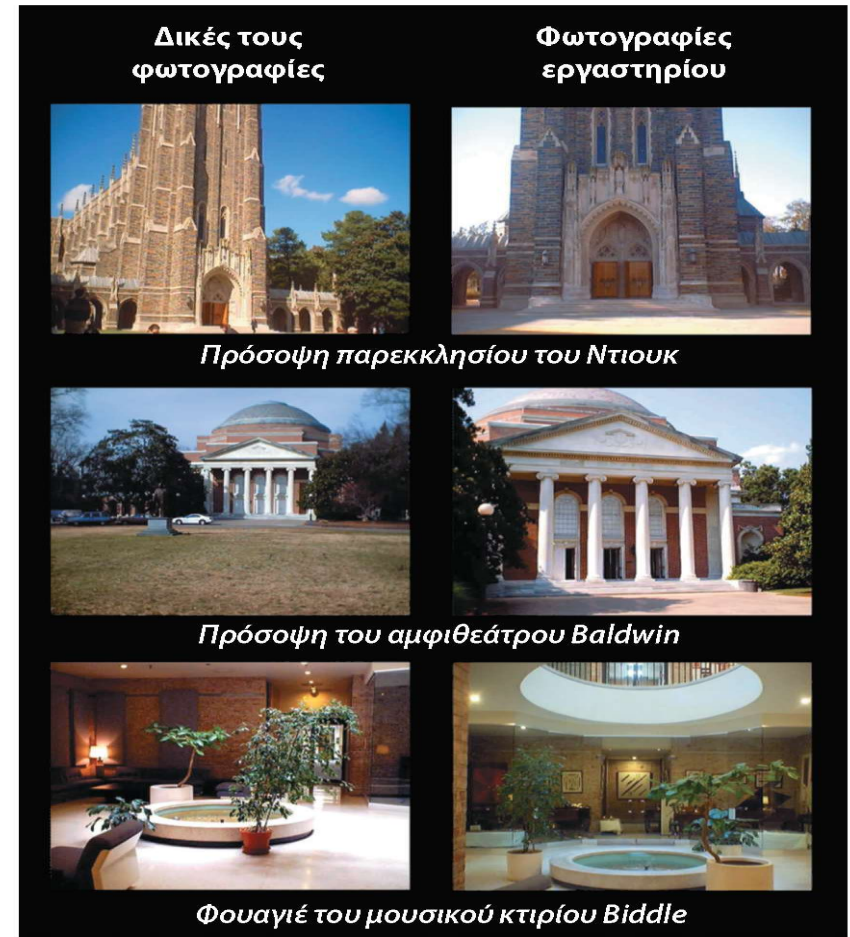
- Μνήμη συγκεκριμένων γεγονότων της ζωής μας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει και επεισοδικά και σημασιολογικά στοιχεία.
- Νοερό ταξίδι στον χρόνο.
- Πολυδιάστατη.
 - Χωροταξικά, συγκινησιακά και αισθητηριακά συστατικά.

Αυτοβιογραφική μνήμη (AM)

- Αισθητηριακά συστατικά.
- Greenberg και Rubin (2003).
 - Ασθενείς που είχαν χάσει την ικανότητά τους να αναγνωρίζουν αντικείμενα βίωναν, επίσης, απώλεια της AM.

Αυτοβιογραφική μνήμη (ΑΜ)

- Cabeza και συνεργάτες (2004).
 - Σύγκριση της ενεργοποίησης του εγκεφάλου που προκλήθηκε από αυτοβιογραφική μνήμη μ' εκείνη της εργαζόμενης μνήμης.
 - Οι συμμετέχοντες είδαν:
- Φωτογραφίες που είχαν τραβήξει οι ίδιοι (φωτογραφίες Α).
- Φωτογραφίες που είχαν τραβήξει άλλοι.

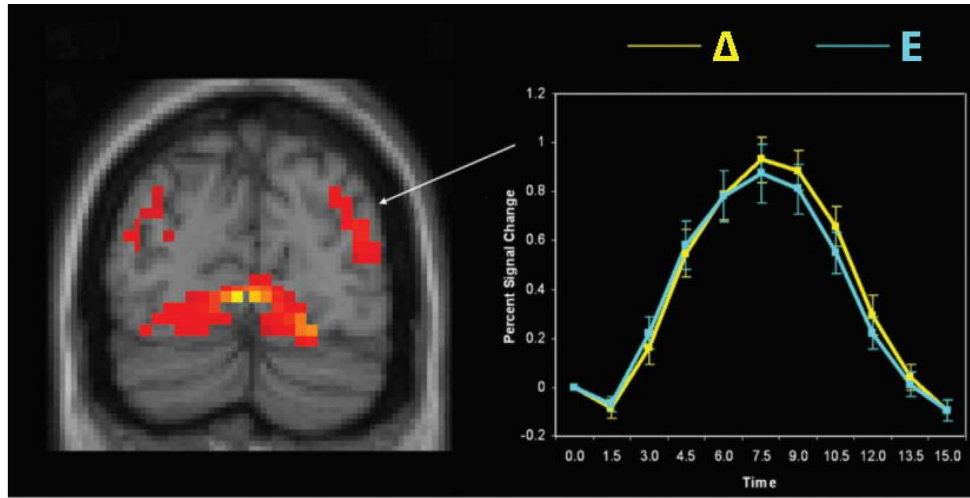
ΣΧΗΜΑ 8.1 Φωτογραφίες από το πείραμα του Cabeza και των συνεργατών του (2004). Οι δικές τους φωτογραφίες είχαν τραβηχτεί από τους συμμετέχοντες ενώ οι φωτογραφίες εργαστηρίου από κάποιον άλλο.

(Πηγή: R. Cabeza, S.E. Prince, S.M. Daselaar, D.L. Greenberg, M. Budde, F. Dolcos et al., *Brain activity during episodic retrieval of autobiographical and laboratory events: An fMRI study using novel photo paradigm*, *Journal of Cognitive Neuroscience*, 16, 1583-1594, 2004.)

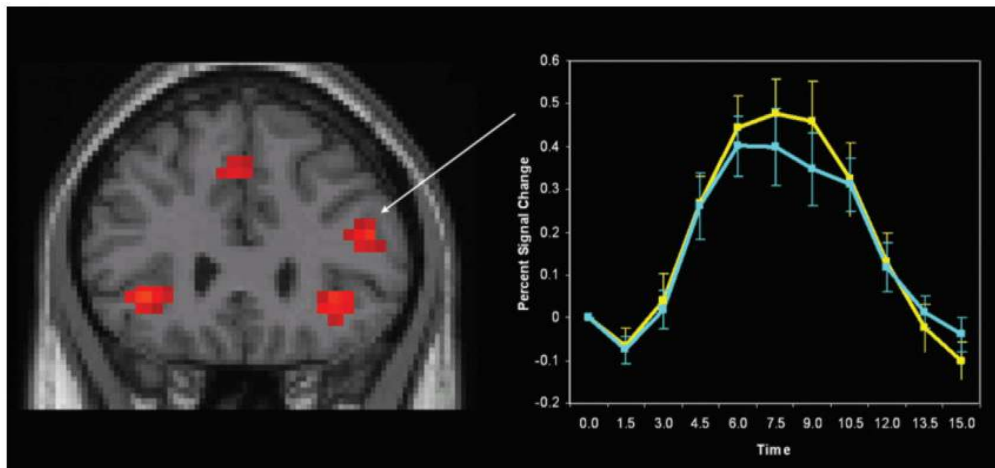
Αυτοβιογραφική μνήμη (ΑΜ)

- Και τα δύο είδη φωτογραφιών ενεργοποίησαν τις ίδιες δομές του εγκεφάλου.
 - Μεσαίο κροταφικό λοβό (επεισοδική).
 - Βρεγματικό λοβό (προσέγγιση σκηνών).
- Οι φωτογραφίες Α ενεργοποίησαν παραπάνω:
 - προμετωπιαίο λοβό (πληροφορίες για τον ίδιο τους τον εαυτό)
 - ιππόκαμπο (αναπόληση).
- Αποδεικνύει τον πλούτο των στοιχείων της αυτοβιογραφικής μνήμης.

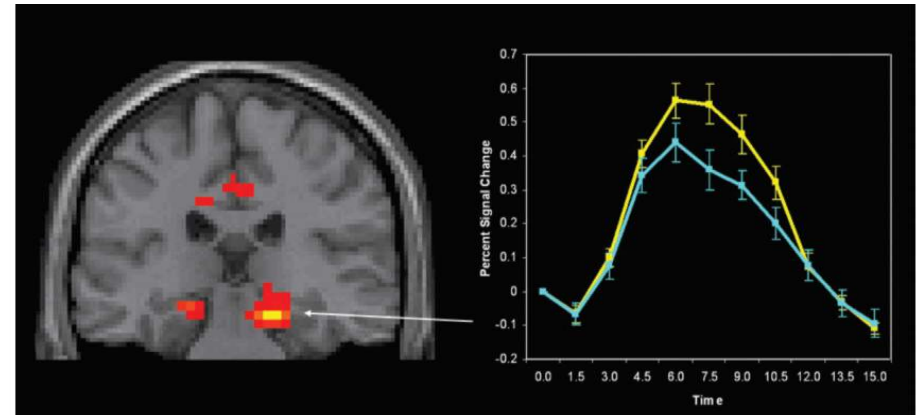
Αυτοβιογραφική μνήμη (ΑΜ)

(α) Βρεγματικός φλοιός

(β) Προμετωπιαίος φλοιός

(γ) Ιππόκαμπος

Δ φωτογραφίες = μεγαλύτερη ενεργοποίηση

ΣΧΗΜΑ 8.2 (α) Η αντίδραση περιοχής στον βρεγματικό φλοιό μέσω fMRI, που δείχνει τη χρονική διάρκεια και το εύρος της αντίδρασης που προκάλεσαν οι φωτογραφίες του συμμετέχοντα (κίτρινο) και οι φωτογραφίες εργαστηρίου (μπλε) στο μνημονικό τεστ. Το γράφημα στα δεξιά δείχνει ότι η ενεργοποίηση είναι ίδια στις δικές του φωτογραφίες και στις φωτογραφίες εργαστηρίου. Η αντίδραση στις δικές του φωτογραφίες είναι μεγαλύτερη (β) στον προμετωπιαίο φλοιό και (γ) στον ιππόκαμπο.

(Πηγή: R. Cabeza, S.E. Prince, S.M. Daselaar, D.L. Greenberg, M. Budde, F. Dolkos et al., *Brain activity during episodic retrieval of autobiographical and laboratory events: An fMRI study using novel photo paradigm*, Journal of Cognitive Neuroscience. 16. 1583-1594. 2004.)

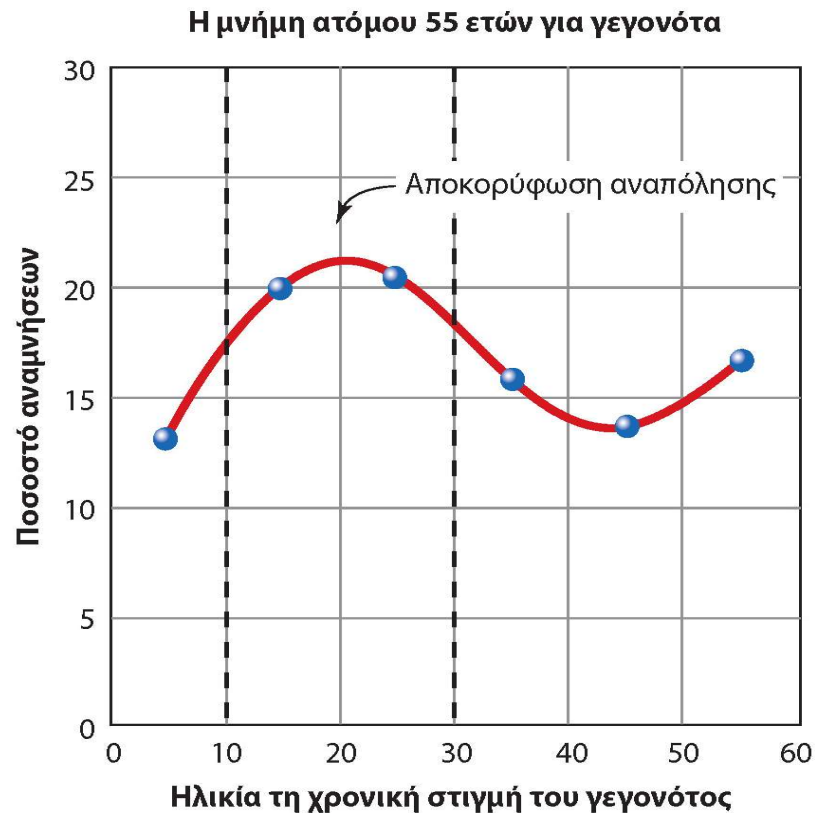
Μνήμες ολόκληρης ζωής

- Ποια γεγονότα θυμόμαστε καλύτερα;
 - Σημαντικές στιγμές της ζωής ενός ατόμου.
 - Πολύ φορτισμένα συναισθηματικά γεγονότα.
 - Σημεία μετάβασης.

Αποκορύφωση αναπόλησης

- Ζητήθηκε από τους άνω των 40 ετών συμμετέχοντες να ανακαλέσουν γεγονότα της ζωής τους.
- Πολύ καλή μνήμη πρόσφατων γεγονότων και γεγονότων που συνέβησαν στην εφηβεία τους και τα πρώτα νεανικά χρόνια (μεταξύ 10 και 30 ετών).

Αποκορύφωση αναπόλησης

ΣΧΗΜΑ 8.3 Ποσοστό αναμνήσεων από διαφορετικές ηλικίες που ανακάλεσε άτομο 55 ετών, που δείχνει την αποκορύφωση της αναπόλησης για γεγονότα που βιώθηκαν σε ηλικίες μεταξύ 10 και 30 ετών (διακεκομμένες γραμμές).

(Πηγή: R.W. Schrauf & D.C. Rubin, *Bilingual autobiographical memory in older adult immigrants: A test of cognitive explanations of the reminiscence bump and the linguistic encoding of memories*, Journal of Memory and Language, 39, 437-457. Copyright © 1998 Elsevier Ltd. Αναδημοσίευση με άδεια.)

Αποκορύφωση αναπόλησης

- Υποθέσεις για την αποκορύφωση αναπόλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.1 Ερμηνείες για την αποκορύφωση αναπόλησης

ΕΞΗΓΗΣΗ	ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
Εικόνα του εαυτού	Περίοδος ολοκλήρωσης της εικόνας του εαυτού.
Γνωστική	Καλύτερη κωδικοποίηση σε περιόδους ταχείας αλλαγής.
Πολιτισμικό σενάριο ζωής	Πολιτισμικά κοινές προσδοκίες δομούν την ανάκληση.

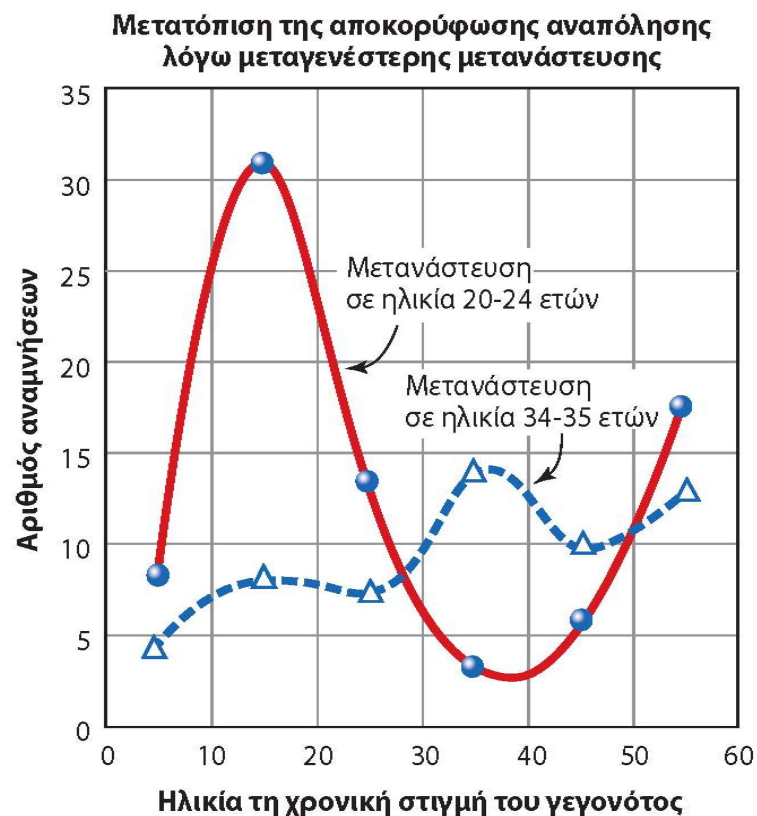
Αποκορύφωση αναπόλησης

- Υπόθεση της εικόνας του εαυτού.
 - Η μνήμη ενισχύεται για γεγονότα που συμβαίνουν όταν διαμορφώνεται η ταυτότητα του εαυτού του ατόμου ή η εικόνα της ζωής του.
 - Οι άνθρωποι δημιουργούν ταυτότητες κατά την εφηβεία και τα πρώτα νεανικά χρόνια.
- Πολλές μεταβάσεις συμβαίνουν μεταξύ 10 και 30 ετών.

Αποκορύφωση αναπόλησης

- Γνωστική υπόθεση.
 - Καλύτερη κωδικοποίηση σε περιόδους γρήγορων αλλαγών που ακολουθούνται από σταθερότητα.
 - Αποδείξεις σε έρευνα, όπου οι συμμετέχοντες είχαν μεταναστεύσει στις ΗΠΑ μετά την πρώτη τους νεότητα, ότι η αποκορύφωση αναπόλησης μετατοπίζεται στον χρόνο.

Αποκορύφωση αναπόλησης

ΣΧΗΜΑ 8.4 Η αποκορύφωση αναπόλησης για άτομα που μετανάστευσαν σε ηλικία 34-35 ετών μετατοπίζεται προς μεγαλύτερες ηλικίες, σε σύγκριση με την αποκορύφωση αναπόλησης για άτομα που μετανάστευσαν σε ηλικίες μεταξύ 20 και 24 ετών.

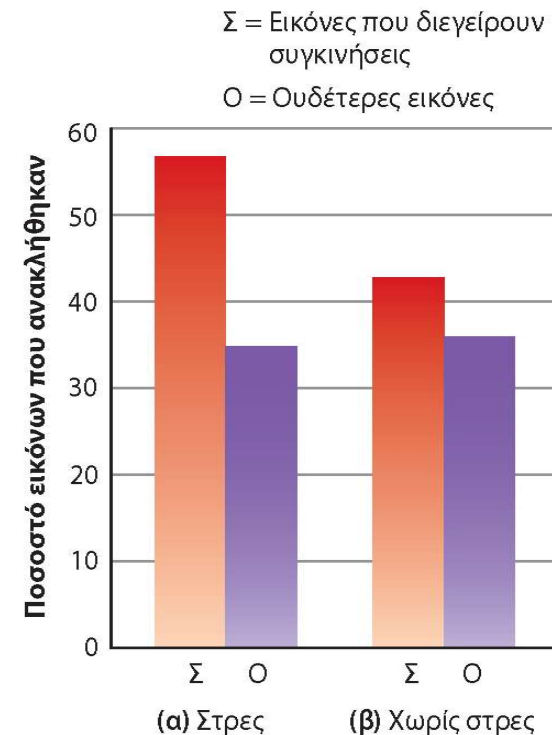
(Πηγή: R.W. Schrauf & D.C. Rubin, *Bilingual autobiographical memory in older adult immigrants: A test of cognitive explanations of the reminiscence bump and the linguistic encoding of memories*, Journal of Memory and Language, 39, 437-457. Copyright © 1998 Elsevier Ltd. Αναδημοσίευση με άδεια.)

Αποκορύφωση αναπόλησης

- Υπόθεση του πολιτισμικού σεναρίου ζωής.
- Κάθε άνθρωπος διαθέτει:
 - προσωπική ιστορία
 - κατανόηση για γεγονότα της πολιτισμικής ζωής.
- Είναι ευκολότερο να ανακαλέσει κανείς γεγονότα της προσωπικής του ζωής όταν συνδέονται με το πολιτισμικό σενάριο της ζωής.

Μνήμη και ερεθίσματα που προκαλούν συγκίνηση

- Τα συγκινησιακά γεγονότα τα θυμόμαστε πιο εύκολα και πιο έντονα.
- Η συγκίνηση ενισχύει τη μνήμη, αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου (ίσως βελτιώνει την παγίωση).
- Εγκεφαλική δραστηριότητα στην αμυγδαλή.
- Εστίαση στο όπλο: Τάση η προσοχή να εστιάζεται στο όπλο κατά τη διάπραξη εγκλήματος.

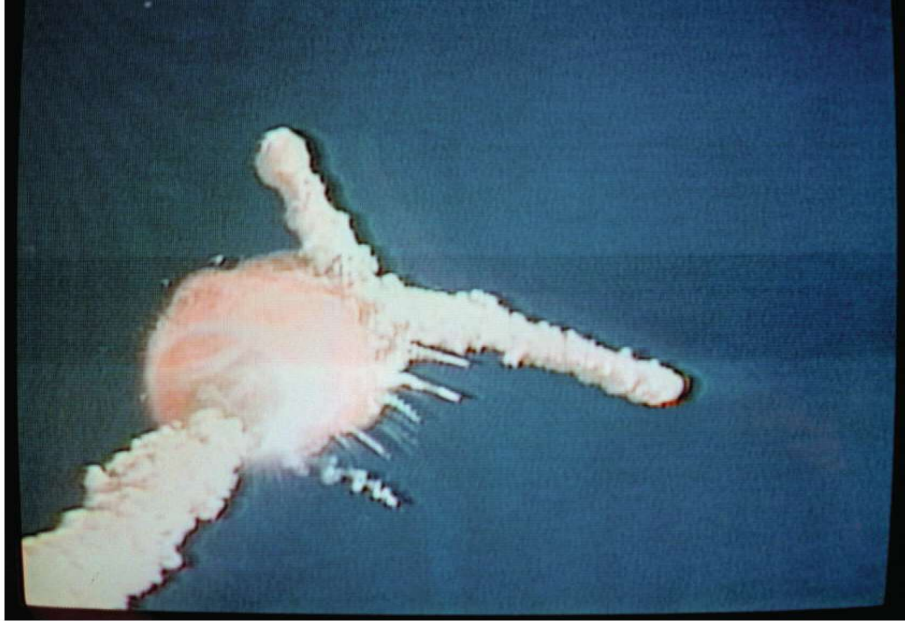
ΣΧΗΜΑ 8.6 (α) Η ανάκληση για συγκινησιακές εικόνες είναι καλύτερη από την ανάκληση για ουδέτερες εικόνες όταν τα άτομα εκτίθενται σε στρες. (β) Δεν υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ συγκινησιακής και ουδέτερης ανάκλησης στη συνθήκη χωρίς στρες. Το αποτέλεσμα αυτό έχει συσχετιστεί με την ενισχυμένη μνημονική παγίωση για συγκινησιακές εικόνες.

(Πηγή: Βασισμένο στο L. Cahill, L. Gorski & K. Le, Enhanced human memory consolidation with post-learning stress: Interaction with the degree of arousal at encoding, *Learning and Memory*, 10, 270-274, Σχήμα 2, 2003.)

Φωτεινές μνήμες

- Μνήμες που συνδέονται με σοκαριστικά, πολύ έντονα, πολύ σημαντικά γεγονότα.
 - 9/11/2001.
 - Δολοφονία του Κένεντι.
 - Ανατίναξη του «Challenger».
- Πού ήσουν και τι έκανες.
- Πολύ φορτισμένες συγκινησιακά, όλο ζωντάνια και πολύ λεπτομερείς.

Φωτεινές μνήμες

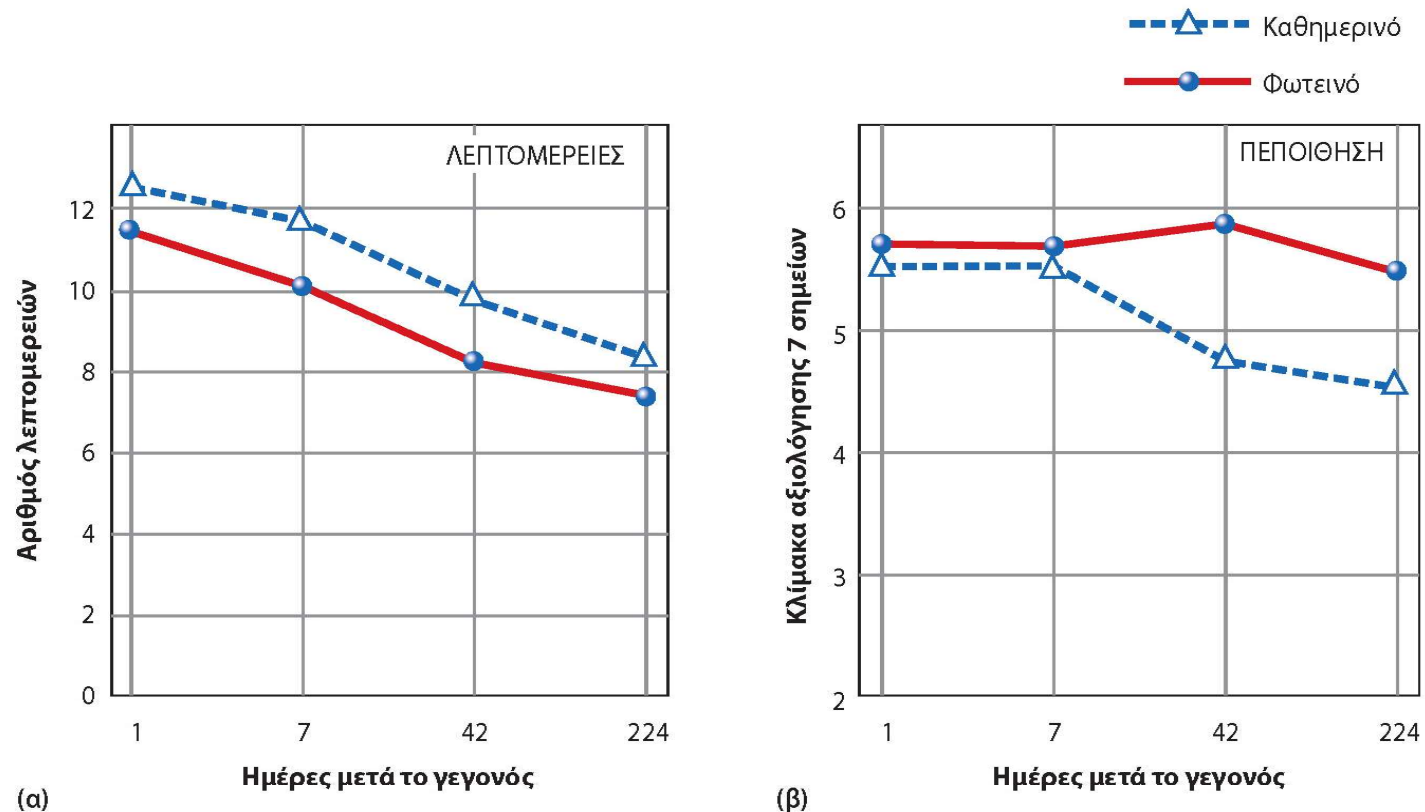
ΣΧΗΜΑ 8.7 Οι Neisser και Harsch (1992) μελέτησαν τις αναμνήσεις ατόμων από την ημέρα που είχαν μάθει για την έκρηξη του διαστημικού λεωφορείου «Τσάλεντζερ».

- Οι φωτεινές μνήμες δεν είναι «φωτογραφικές» μνήμες· μπορούν να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου.
- Επαναλαμβανόμενη ανάκληση.
 - Αρχική περιγραφή: βασική γραμμή.
 - Μετέπειτα αναφορές σε σύγκριση με τη βασική γραμμή.

Φωτεινές μνήμες

- Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι αυτές οι μνήμες μπορεί να μην είναι ακριβείς ή να υπολείπονται σε λεπτομέρειες.
- Ακόμα και στις περιπτώσεις που οι συμμετέχοντες δήλωναν ότι είναι πολύ σίγουροι και η ανάμνησή τους πολύ ζωντανή.

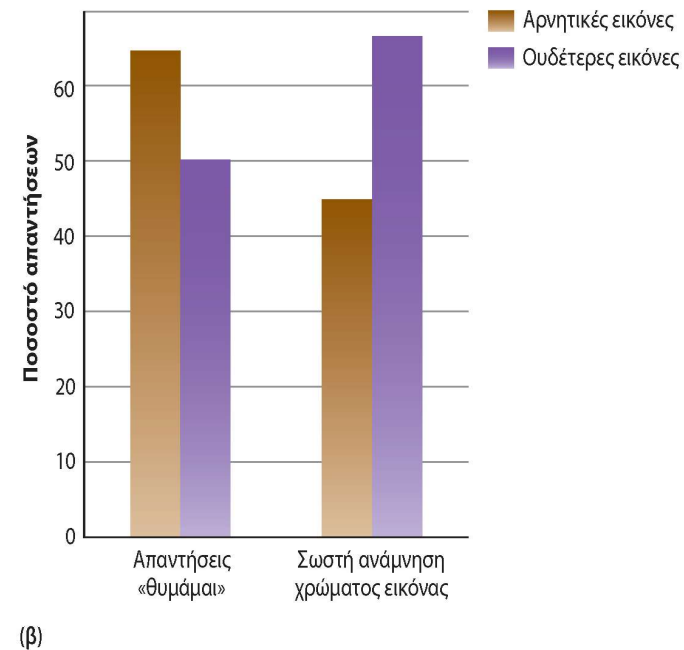
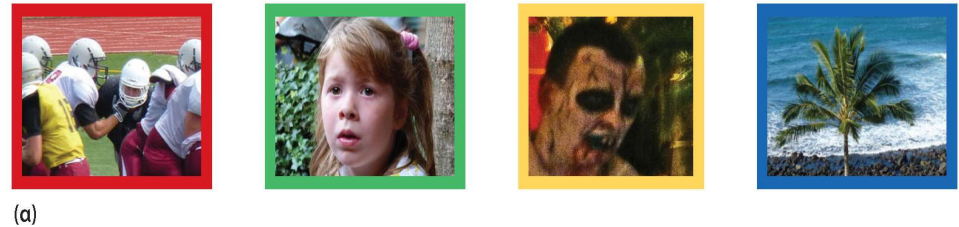
Φωτεινές μνήμες

ΣΧΗΜΑ 8.8 Αποτελέσματα του πειράματος των Talarico και Rubin (2003) για τη φωτεινή μνήμη. (α) Η μείωση στον αριθμό των λεπτομερειών που θυμούνται οι συμμετέχοντες ήταν παρόμοια για τις αναμνήσεις της 9/11 και για τις αναμνήσεις από ένα καθημερινό γεγονός. (β) Η πεποίθηση των συμμετεχόντων ότι η μνήμη τους ήταν ακριβής παρέμεινε υψηλή για την 9/11, αλλά μειώθηκε για τις αναμνήσεις από το καθημερινό γεγονός. (Πηγή: J.M. Talarico & D.C. Rubin, *Confidence, not consistency, characterizes flashbulb memories*, *Psychological Science*, 14, 455-461, Σχήματα 1 & 2. Copyright © 2003 American Psychological Society. Αναπαραγωγή με άδεια.)

Φωτεινές μνήμες

- Rimmele και συνεργάτες (2011).
 - Οι μνήμες συναισθηματικά αρνητικά φορτισμένων εικόνων είναι ισχυρότερες και υπάρχει γι' αυτές μεγαλύτερη πεποίθηση.

ΣΧΗΜΑ 8.9 (α) Εικόνες με χρωματιστές κορνίζες, όπως τα ερεθίσματα που χρησιμοποίησαν οι Rimmele et al. (2011). (β) Αποτελέσματα του πειράματος της Rimmele. Οι απαντήσεις «θυμάμαι» ήταν πιθανότερες για τις αρνητικές εικόνες (αριστερό ζεύγος μπαρών), αλλά η μνήμη ήταν καλύτερη για το χρώμα της κορνίζας που πλαισίωνε τις ουδέτερες εικόνες (δεξιές μπαρές).
(Πηγή: Βασισμένο στο U. Rimmele, L. Davachi, R. Petrov, S. Dougal, & E. Phelps, Emotion enhances the subjective feeling of remembering, despite lower accuracy for contextual details, *Emotion*, 11, 553-562, Σχήμα 1, 2011. Φωτογραφίες προσφορά του Bruce Goldstein.)

Φωτεινές μνήμες

- Υπόθεση της αφηγηματικής επανάληψης.
 - Επαναλαμβανόμενη παρακολούθηση/ακρόαση ενός γεγονότος.
 - Τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες, συζητήσεις με άλλους.
 - Μπορούν να προκαλέσουν σφάλματα μνήμης.

Κατασκευαστική φύση της μνήμης

- Μνήμη = Τι πραγματικά συνέβη + Οι γνώσεις, οι εμπειρίες και οι προσδοκίες ενός ανθρώπου.

Κατασκευαστική φύση της μνήμης

- Το πείραμα «Πόλεμος των φαντασμάτων» του Bartlett.
 - Έβαλε τους συμμετέχοντες να προσπαθήσουν να θυμηθούν ένα γεγονός που συνδέεται με ξένες προς αυτούς παραδόσεις.
 - Επαναλαμβανόμενη αναπαραγωγή.

Αποτελέσματα

- Σε μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα από την ανάγνωση της ιστορίας, οι αναπαραγωγές της από τους περισσότερους συμμετέχοντες ήταν συντομότερες από την πρωτότυπη και περιείχαν πολλές παραλείψεις και ανακρίβειες.
- Έτειναν να αντανakλούν την κουλτούρα του ίδιου του συμμετέχοντα.

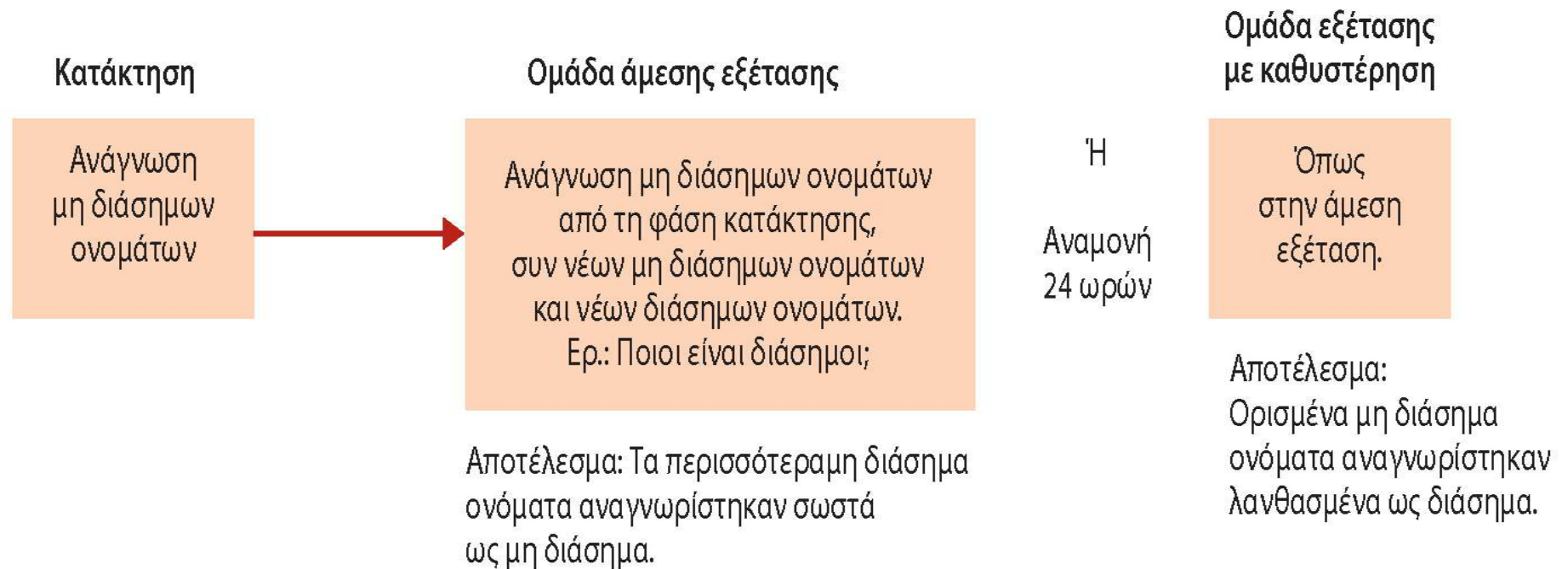
Παρακολούθηση της προέλευσης

- Παρακολούθηση προέλευσης: Η διαδικασία προσδιορισμού της προέλευσης των αναμνήσεών μας.
- Σφάλμα παρακολούθησης προέλευσης:
Εσφαλμένη αναγνώριση της προέλευσης μιας ανάμνησης.
 - Ονομάζονται, επίσης, εσφαλμένη απόδοση προέλευσης.
- Κρυπτομνησία: Ασυνείδητη λογοκλοπή του έργου άλλων, διότι δεν αναγνωρίστηκε σωστά η αυθεντική πηγή.

Παρακολούθηση της προέλευσης

- Jacoby και συνεργάτες (1989).
- Έπειτα από 24 ώρες, όχι και τόσο διάστημα ονόματα αναγνωρίστηκαν ως διάσημα.
- Εξήγηση: Μερικά όχι και τόσο διάσημα ονόματα ήταν οικεία και οι συμμετέχοντες απέδωσαν εσφαλμένα την πηγή της οικειότητας.
 - Απέτυχαν να αναγνωρίσουν ως πηγή τον κατάλογο που είχαν διαβάσει την προηγούμενη μέρα.

Παρακολούθηση της προέλευσης

ΣΧΗΜΑ 8.10 Σχεδιασμός του πειράματος «Διάσημος σε μια νύχτα» των Jacoby et al. (1989). © Cengage Learning

Εξαγωγή συμπερασμάτων

- Η μνήμη μπορεί να επηρεαστεί από συμπεράσματα τα οποία εξάγουν οι άνθρωποι με βάση τις προσωπικές τους εμπειρίες και γνώσεις.
- Πραγματολογικός συμπερασμός: Βασίζεται σε γνώση που έχει αποκτηθεί εμπειρικά.
 - Η μνήμη συχνά περιλαμβάνει πληροφορίες που συνάγονται από, ή ταιριάζουν με, άλλη πληροφορία που πρέπει να θυμόμαστε, αλλά δεν έχει αναφερθεί ρητά.

Σχήματα και σενάρια

- Σχήμα: Γνώση για κάποια διάσταση του περιβάλλοντος.
 - Π.χ. ταχυδρομείο, ποδόσφαιρο, σχολική τάξη.
- Σενάριο: Αναπαράσταση της αλληλουχίας πράξεων που συμβαίνουν συνήθως στη διάρκεια μιας συγκεκριμένης εμπειρίας.
 - Π.χ. πηγαίνω σε ένα εστιατόριο, παίζω τένις.

Σχήματα και σενάρια

- Τα σχήματα και τα σενάρια επηρεάζουν τη μνήμη.
 - Η μνήμη μπορεί να περιέχει πληροφορίες που δεν τις έχουμε εμπειρικά, αλλά παρεμβλήθηκαν διότι ήταν αναμενόμενες και ταιριαστές στο σχήμα.
 - Αίθουσα αναμονής: Δεν υπήρχαν βιβλία, αλλά αναφέρθηκαν σε πείραμα για τη μνήμη.
 - Η κατασκευαστική φύση της μνήμης μπορεί να οδηγήσει σε «απατηλές μνήμες».

Κατασκευή μνήμης

- Πλεονεκτήματα
 - Επιτρέπει να «γεμίσουμε τα κενά».
 - Η νόηση είναι δημιουργική.
 - Κατανόηση γλώσσας.
 - Επίλυση προβλημάτων.
 - Λήψη αποφάσεων.

Κατασκευή μνήμης

- Μειονεκτήματα
 - Καμιά φορά κάνουμε λάθη.
 - Καμιά φορά παρερμηνεύουμε την πηγή προέλευσης.
- Αυτό ήταν πράγματι που παρουσιάστηκε ή το συμπεράναμε εμείς;

Η δύναμη της υποβολής

- Φαινόμενο παραπληροφόρησης:
Παραπλανητικές πληροφορίες μετά τη μαρτυρία ενός προσώπου για κάποιο γεγονός μπορούν να αλλάξουν τον τρόπο που θα παρουσιάσει το πρόσωπο αυτό το γεγονός αργότερα.
 - Επίδραση της παραπληροφόρησης.

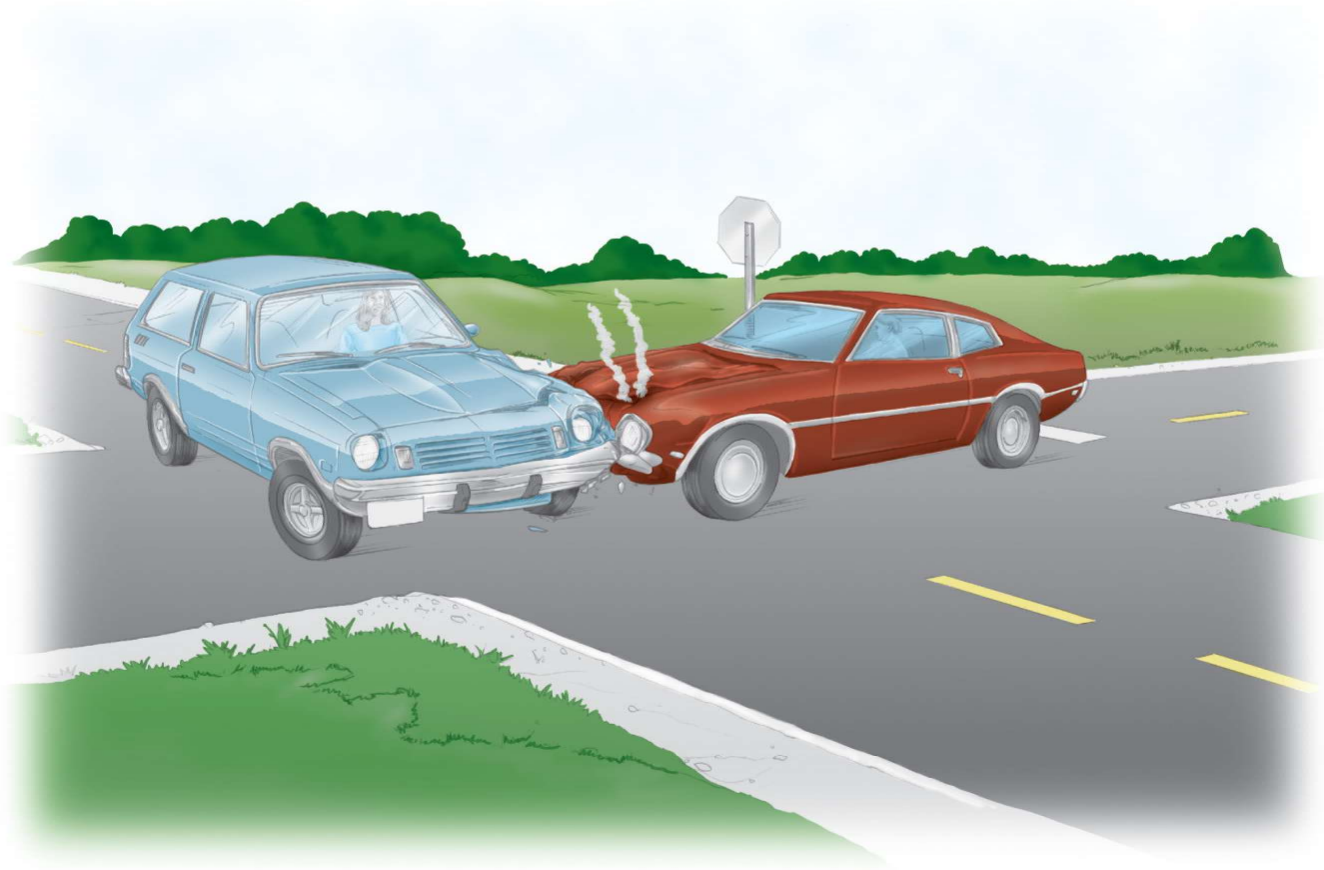
Η δύναμη της υποβολής

- Loftus και συνεργάτες (1975).
 - Οι συμμετέχοντες είδαν σλάιντ από ατύχημα που έγινε σε σημείο με ΣΤΟΠ.
 - Εισαγωγή παραπλανητικής πληροφορίας: σήμα προτεραιότητας.
 - Οι συμμετέχοντες θυμούνταν τι άκουσαν (σήμα προτεραιότητας) και όχι τι είδαν (ΣΤΟΠ).

Η δύναμη της υποβολής

- Loftus και Palmer (1974).
 - Μέρος των συμμετεχόντων άκουσε τη λέξη «σύγκρουση» στην περιγραφή ενός ατυχήματος και μέρος τη λέξη «χτύπημα».
 - Όσοι άκουσαν «σύγκρουση» είπαν πως τα αυτοκίνητα έτρεχαν πολύ γρηγορότερα από όσο ανέφεραν όσοι άκουσαν τη λέξη «χτύπημα».

Η δύναμη της υποβολής

ΣΧΗΜΑ 8.14 Οι συμμετέχοντες στο πείραμα των Loftus και Palmer (1974) είδαν μια ταινία με σύγκρουση αυτοκινήτων, όπως αυτή που παρουσιάζεται στην εικόνα, και μετά τους τέθηκαν παραπληθυντικές ερωτήσεις για τη σύγκρουση. © Cengage Learning

Η δύναμη της υποβολής

- Οπισθενεργός παρεμβολή.
 - Πιο πρόσφατες πληροφορίες παρεμβαίνουν στη μνήμη ενός πράγματος που συνέβη στο παρελθόν.
 - Το ίχνος της αυθεντικής μνήμης δεν αντικαθίσταται.

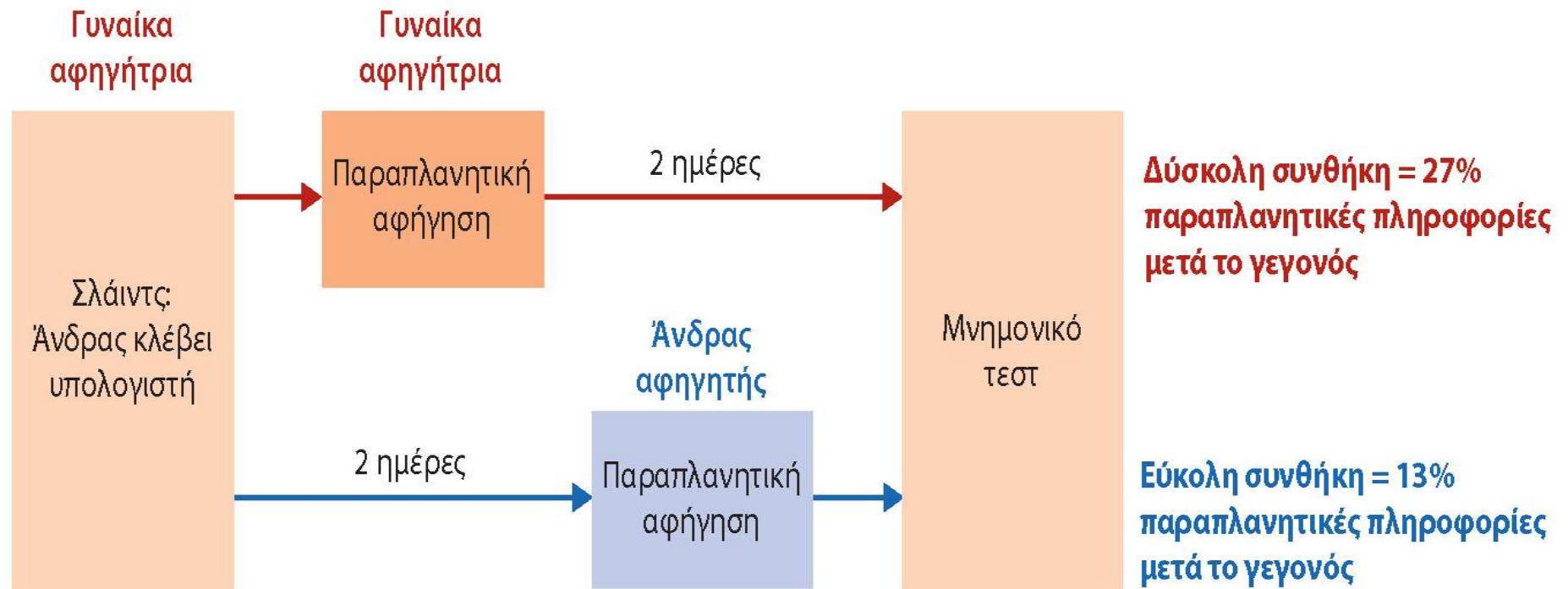
Η δύναμη της υποβολής

- Σφάλμα παρακολούθησης προέλευσης.
 - Αποτυχία στην προσπάθεια ανακάλυψης της πηγής της πληροφορίας.
 - Παραπλανητικές πληροφορίες αποδόθηκαν λανθασμένα στην πραγματική πηγή.

Η δύναμη της υποβολής

- Lindsey (1990).
 - Ακούστηκε μια ιστορία· δύο μέρες αργότερα ξανακούστηκε ελαφρώς παραλλαγμένη.
 - Δόθηκε οδηγία να αγνοηθούν οι αλλαγές.
 - Το άκουσμα από την ίδια φωνή και των δύο ιστοριών προκάλεσε σφάλματα παρακολούθησης.
 - Η αλλαγή φωνής (από αντρική σε γυναικεία) δεν οδήγησε σε τόσα λάθη.

Η δύναμη της υποβολής

ΣΧΗΜΑ 8.15 Πειραματικός σχεδιασμός και αποτελέσματα για το πείραμα των Lindsay και συνεργατών (1990).

Απατηλές αναμνήσεις

- Hyman και συνεργάτες (1995).
 - Οι γονείς των συμμετεχόντων περιέγραψαν γεγονότα της παιδικής τους ηλικίας.
 - Οι συμμετέχοντες συζήτησαν με τους ερευνητές· οι ερευνητές τούς πρόσθεσαν νέα γεγονότα.
 - Σε κατοπινή συζήτηση οι συμμετέχοντες στο πείραμα «θυμήθηκαν» τα νέα αυτά γεγονότα σαν να είχαν πράγματι συμβεί.

Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

- Μαρτυρία αυτόπτη μάρτυρα εγκλήματος για το τι είδε την ώρα διάπραξής του.
- Από τα πιο πειστικά αποδεικτικά στοιχεία σε δίκες.
 - Προϋποθέτει ότι οι άνθρωποι βλέπουν και θυμούνται με ακρίβεια.
- Όμως, όπως και κάθε άλλη μνήμη, η μαρτυρία αυτόπτη μάρτυρα μπορεί να είναι ανακριβής.
- Λάθος αναγνώριση προσώπου.
 - Κατασκευαστική φύση της μνήμης.

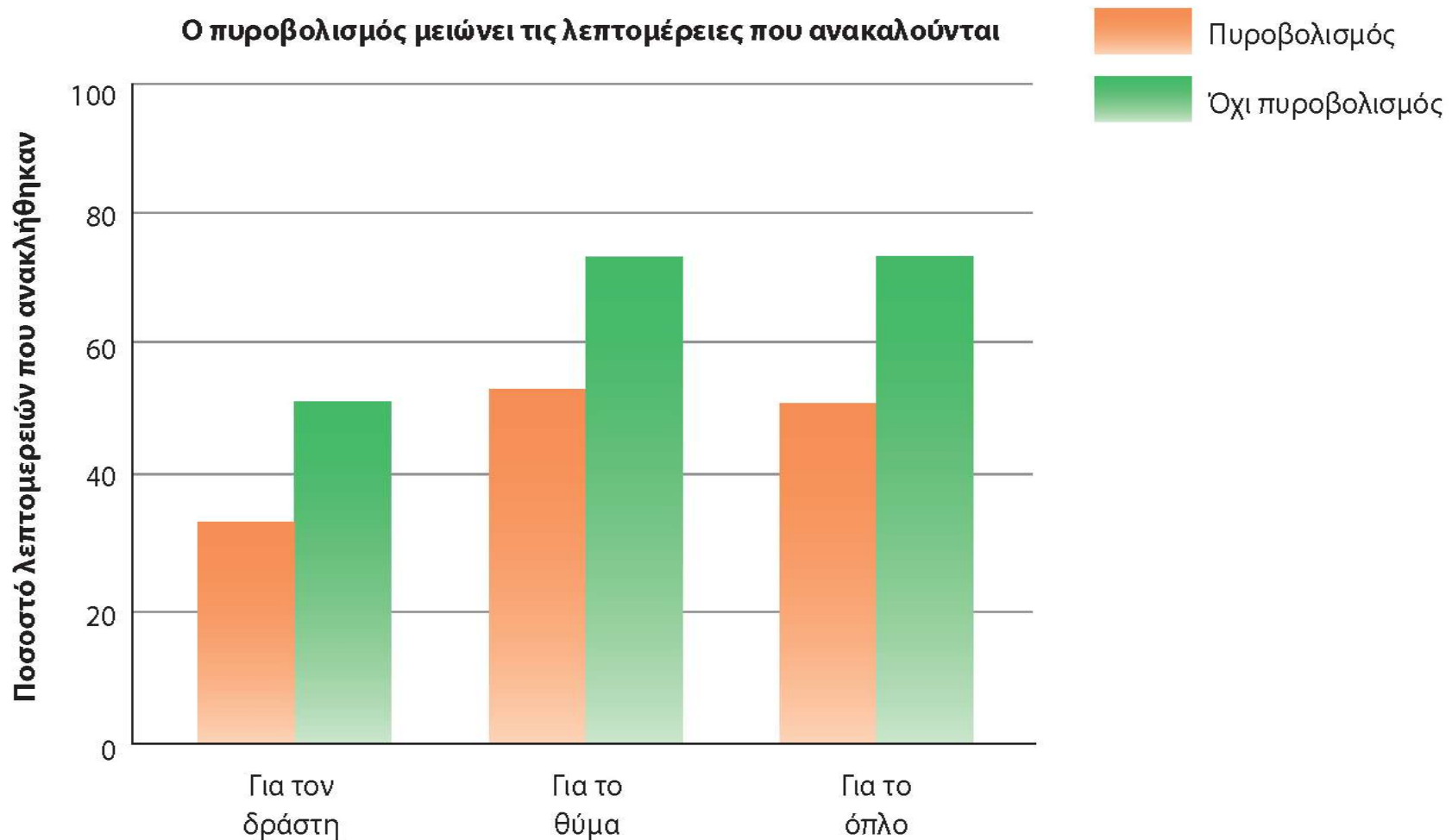
Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

- Wells και Bradfield (1998).
 - Οι συμμετέχοντες είδαν καταγραφή κάμερας ασφαλείας όπου επί οκτώ δευτερόλεπτα φαινόταν ένας άντρας με όπλο.
 - Όλοι αναγνώρισαν τον ένοπλο σε κάποια από τις φωτογραφίες που τους δόθηκαν αργότερα.
 - Η φωτογραφία του πραγματικού ενόπλου δεν τους δόθηκε.

Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

- Τα σφάλματα οφείλονται στην προσοχή και τη συναισθηματική φόρτιση.
 - Η προσοχή μπορεί να μειωθεί εξαιτίας συγκεκριμένου ερεθίσματος.
 - Εστίαση στο όπλο.
 - Stanny και Johnson (2000).

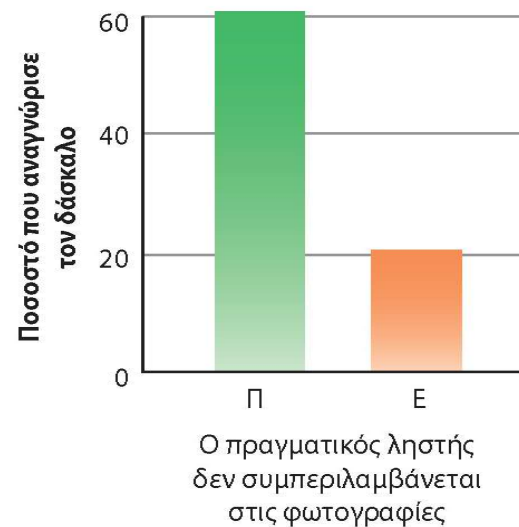
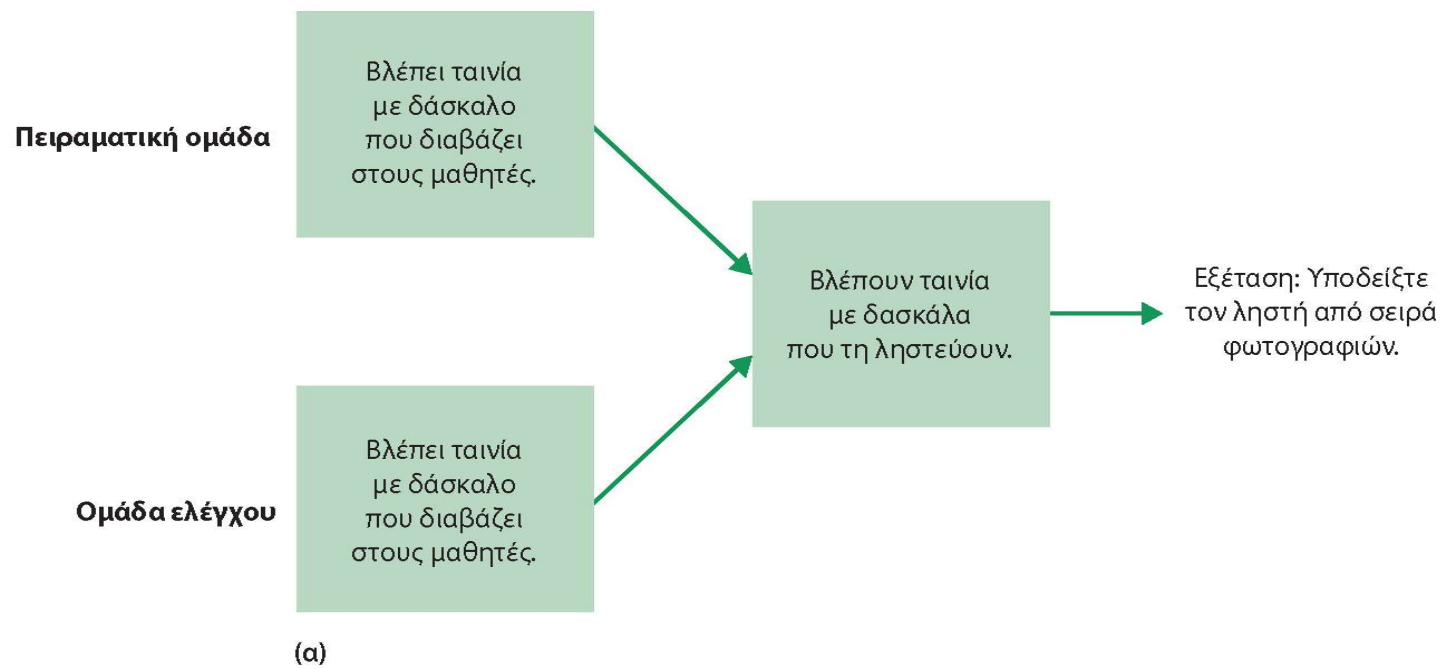
Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

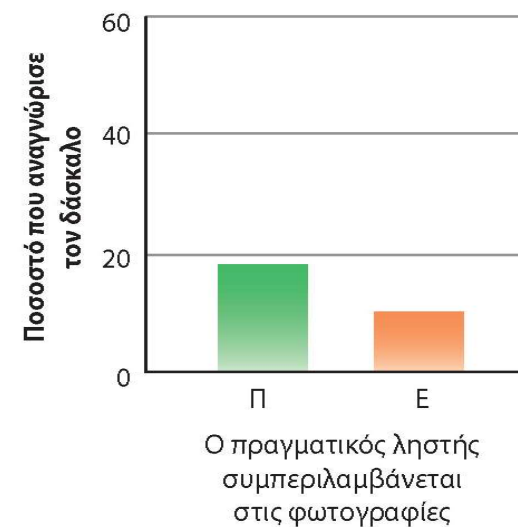
ΣΧΗΜΑ 8.16 Αποτελέσματα του πειράματος με την εστίαση στο όπλο των Stanny και Johnson (2000). Η παρουσία όπλου που εκपुरσοκρότησε συσχετίζεται με τον περιορισμό της μνήμης για τον δράστη, το θύμα και το όπλο. © Cengage Learning

Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

- Σφάλματα οφειλόμενα στην εξοικείωση.
 - Παρακολούθηση πηγής.

(β)

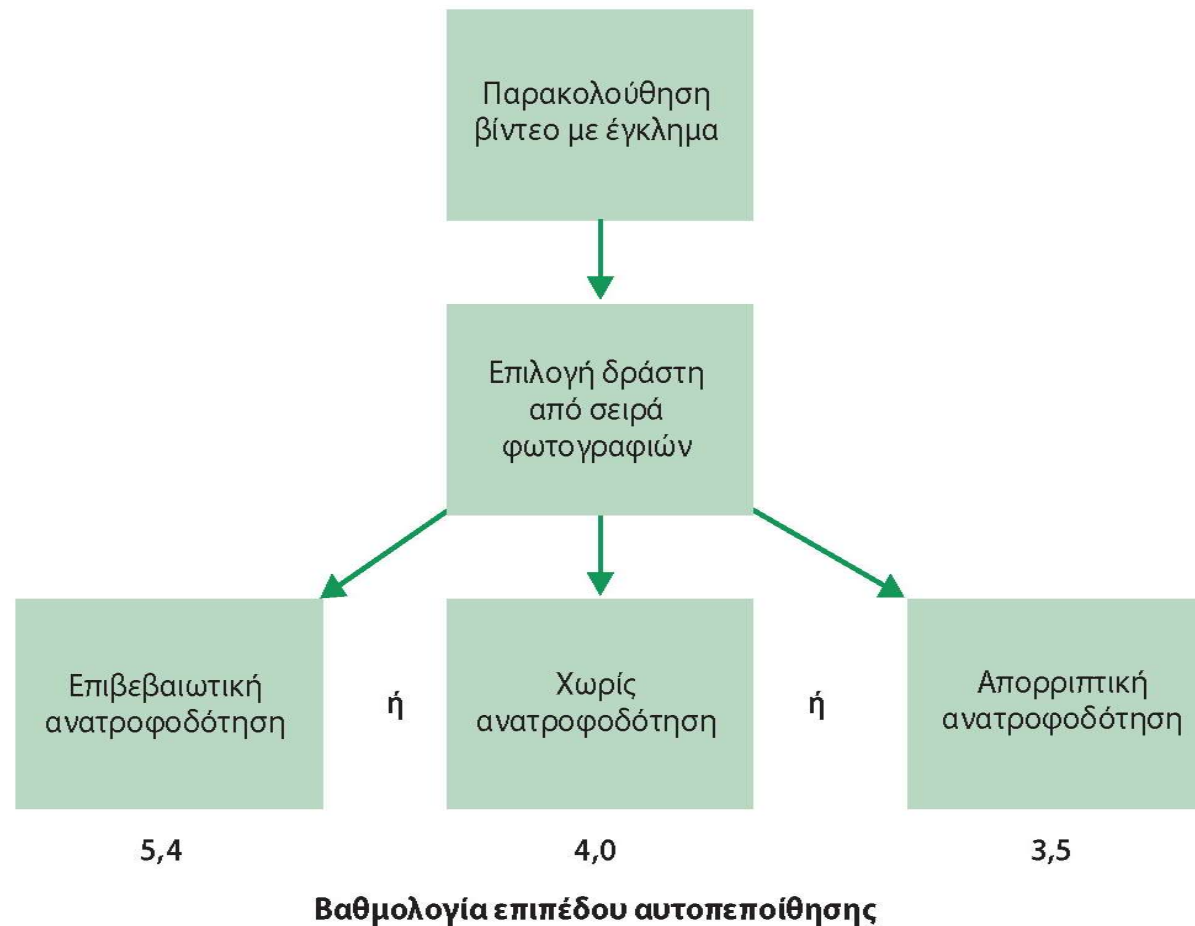
(γ)

ΣΧΗΜΑ 8.17 (α) Το σχέδιο του πειράματος των Ross et al. (1994) για την επίδραση της εξοικείωσης των αυτοπτών μαρτύρων. (β) Όταν ο πραγματικός ληστής δεν συμπεριλαμβανόταν στη σειρά των φωτογραφιών, οι συμμετέχοντες της πειραματικής ομάδας υπέδειξαν λανθασμένα τον δάσκαλο ως τον ληστή σε ποσοστό 60% των περιπτώσεων. (γ) Όταν ο πραγματικός ληστής συμπεριλαμβανόταν στη σειρά φωτογραφιών, ο δάσκαλος αναγνωρίστηκε ως ο ληστής σε ποσοστό 18% των περιπτώσεων. © Cengage Learning

Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

- Σφάλματα οφειλόμενα στην υποβολή.
 - Ερωτήσεις που κατευθύνουν.
- Φαινόμενο παραπληροφόρησης.
 - Επιβεβαιωτική ανατροφοδότηση.
- Φαινόμενο επιβεβαιωτικής ανατροφοδότησης μετά την αναγνώριση.

Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

ΣΧΗΜΑ 8.18 Σχεδιασμός και αποτελέσματα του πειράματος των Wells και Bradfield (1998) «Ωραία, αναγνωρίσατε τον ύποπτο». Ο τύπος ανατροφοδότησης από τον ερευνητή επηρέασε την αυτοπεποίθηση των συμμετεχόντων ως προς την αναγνώρισή τους, με την επιβεβαιωτική ανατροφοδότηση να οδηγεί στην υψηλότερη αυτοπεποίθηση. © Cengage Learning

Σφάλματα σε μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων

- Η αυτοπεποίθηση κάποιου για τις αναμνήσεις του μπορεί να αυξηθεί με την εξέτασή του μετά το γεγονός.
- Μπορεί να διευκολύνει την ανάκληση αναμνήσεων.

Τι γίνεται τώρα;

- Ενημερώστε τον μάρτυρα πως ο δράστης μπορεί να μην υπάρχει στις φωτογραφίες.
- Χρησιμοποιείτε «φίλτρα» στις παρατάξεις υπόπτων που μοιάζουν με τον δράστη.
- Βελτιώστε τις τεχνικές συνέντευξης.
 - Γνωστική συνέντευξη.